

KNAG verwerft kaartencollectie van VROM

In deze rubriek toon ik doorgaans bijzondere kaarten uit de collectie van het KNAG. Dit keer wil ik iets vertellen over de collectie zelf.

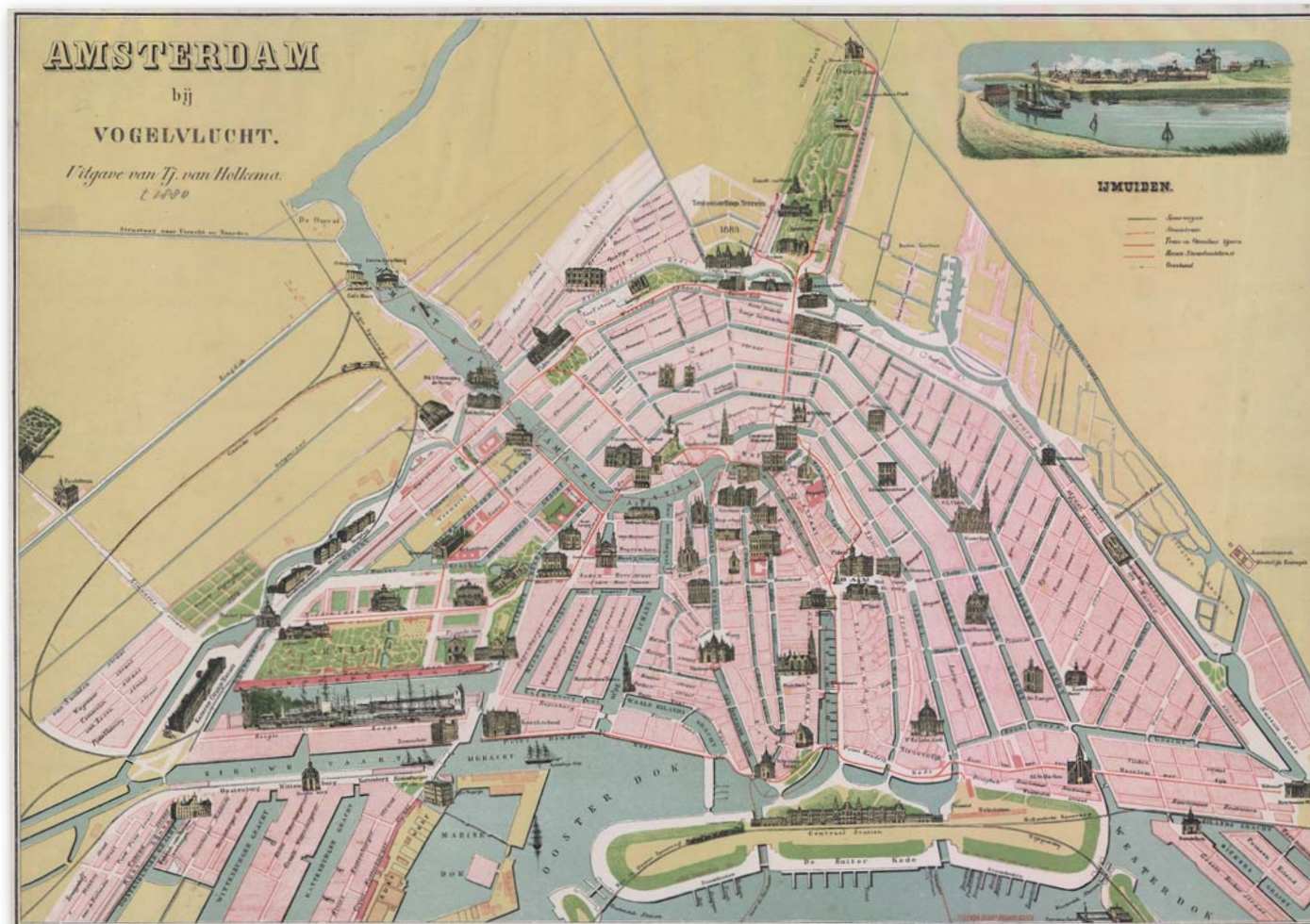
In 1880 werd de Bibliotheek en Kaartenverzameling van het Aardrijkskundig Genootschap in langdurig bruikleen overgedragen aan de bibliotheek van de Universiteit van Amsterdam (UBA). Daar groeide de KNAG-collectie verder en vormt nog steeds een respectabel deel van de collectie oude en moderne kaarten en atlassen in de UBA.

Deze omvat in totaal zo'n 125.000 kaarten en 5000 atlassen!

Om het enorme, in veel gevallen eeuwenoude papieren erfgoed van de UBA te behouden voor teloorgang, is hiervoor drie jaar terug speciaal de bibliotheek Bijzondere Collecties ingericht in enkele historische gebouwen aan de Oude Turfmarkt. Met de modernste middelen worden hier nu de conservering, ontsluiting en beschikbaarstelling van de collectie voortgezet. En het mooie is:

deze duidelijke keuze voor het behoud van papieren collecties genereert de laatste tijd veel schenkingen en bruiklenen van personen en instanties die hierin het voortbestaan van hun bezit gewaarborgd zien.

Het KNAG zelf ontving in het verleden regelmatig grote schenkingen, vaak van de overheid, bevriende instanties en andere relaties wereldwijd. De laatste decennia waren de meeste schenkingen gericht aan de UBA/Bijzondere Collecties en afkomstig van een

Boven: *Kaart der Stad Dordrecht* getekend en uitgegeven door A.N. Nunnink, 1849. KNAG-collectie, UBA.

Linksonder: *Amsterdam bij vogelvlucht* (ca. 1880) Uitgave van Tj. van Holkema. KNAG-collectie, UBA.

Rechtsonder: oude en nieuwe (linksonder) stempels op kaarten uit de KNAG-collectie.

passen keurig in de collectie. De ene is een rationele, op de destijds nieuwe kadastrale gegevens gebaseerde kaart van Dordrecht uit 1849 en daarmee een mooi voorbeeld van de vernieuwing in de stads-cartografie in die periode. De ander geeft een wat romantischer beeld, nu van Amsterdam, uit circa 1880. De enorme collectie Amstelodamica is daarmee weer een aardig object rijker.

In de VROM-collectie zitten weliswaar geen echte zeldzaamheden, de kaarten dateren van circa 1650 tot iets na 1900, 'van Blaeu tot Braakensiek', maar ze vormen een heel relevante aanvulling op de KNAG-collectie. Er zal hier en daar flink gerestaureerd moeten worden, maar intussen is het catalogiseren al begonnen en voor de gelegenheid hebben we een nieuwe KNAG-stempel laten vervaardigen. •

aantal belangrijke fondsen en de Vereniging van Vrienden van de Universiteitsbibliotheek, en ook van instellingen en particulieren. Schenkers realiseerden zich nauwelijks meer dat een belangrijk deel van de kaarten en atlassen in de UBA tot het bruikleen van het KNAG behoren.

De laatste tijd groeit de KNAG-collectie echter weer. In het digitale tijdperk stoten veel instanties vaak noodgedwongen hun papieren bezit af. Zo droeg de bibliotheek

van het ministerie van VROM haar collectie oude(re) kaarten in 2009 over aan het KNAG: vier mappen met zo'n tweehonderd kaarten die op Nederland betrekking hebben.

Er zitten stadsplattegronden tussen, toeristische kaarten, overzichtskaarten, historische kaarten, topografische bladen en losse bladen van incomplete grotere kaarten, alles gedrukt. Hoe gevarieerd de VROM-collectie is, blijkt wel uit de hier afgebeelde stadskaarten. Hoe verschillend ook, beide

Meer informatie online

- Kaarten- en atlascollectie KNAG: <http://cf.uba.uva.nl/nl/collecties/kaarten/publicaties/knagartikel.html>
- Bijzondere Collecties: www.bijzonderecollecties.uva.nl
- Beelddatabank Kaarten & Atlassen: <http://dpc.uba.uva.nl/kaartencollectie>
- Atlas der Nederlanden*: <http://atlasdernederlanden.blogspot.com/>